

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.11.2012, sen. zn. 29 NSČR 18/2010, ECLI:CZ:NS:2012:29.NSČR.18.2010.1

Číslo: 65/2013

Právní věta: Pro posouzení, zda věřitel hlasuje ve „vlastní“ věci nebo ve věci osoby věřiteli „blízké“ (§ 53 insolvenčního zákona), je rozhodný stav v době hlasování. Toto posouzení se pak logicky váže k osobě, která má postavení věřitele v době hlasování. Skutečnost, že osobou, která by hlasovala ve vlastní věci nebo ve věci osoby blízké, byl právní předchůdce věřitele, který má hlasovat, důvodem k vyloučení tohoto věřitele z výkonu hlasovacího práva není. Předpokladem hlasování věřitelů o předloženém reorganizačním plánu není schválení znaleckého posudku ve smyslu § 155 insolvenčního zákona. Tato skutečnost také sama o sobě není důvodem, pro který by neměl být předložen reorganizační plán v zákonem určené lhůtě osobou k tomu oprávněnou. Jestliže dlužník v reorganizačním plánu, který nepřijala každá skupina věřitelů (ve smyslu § 348 odst. 1 písm. c/ insolvenčního zákona), nekonkretizoval věřitele s pohledávkami za majetkovou podstatou a s pohledávkami jim na roveň postavenými (podle stavu v době předložení reorganizačního plánu), ani neuvedl, jakým způsobem je uhradí (ačkoliv se z reorganizačního plánu podává, že takoví věřitelé zde jsou), ani v něm nekonkretizoval pohledávky nezajištěných věřitelů, je to důvodem pro zamítnutí reorganizačního plánu proto, že nemohl úspěšně projít testem dle § 348 odst. 2 insolvenčního zákona.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.11.2012

Spisová značka: 29 NSCR 18/2010

Číslo rozhodnutí: 65

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvence, Reorganizace

Předpisy: § 153 IZ ve znění do 30.06.2010

§ 155 IZ ve znění do 30.06.2010

§ 348 IZ ve znění do 30.06.2010

§ 351 odst. 1 IZ ve znění do 30.06.2010

§ 363 odst. 1 písm. c) IZ ve znění do 30.06.2010

§ 53 IZ ve znění do 30.06.2010

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Usnesením ze dne 9. 11. 2009 zamítl K r a j s k ý s o u d v P r a z e (dále jen „insolvenční soud“) reorganizační plán dlužníka AB, spol. s r. o., (bod I. výroku) a prohlásil konkurs na jeho majetek (bod II. výroku).

Insolvenční soud vyšel z toho, že:

- 1) Usnesením ze dne 7. 5. 2009 zjistil insolvenční soud úpadek dlužníka.*
- 2) Usnesením ze dne 8. 6. 2009 povolil insolvenční soud reorganizaci dlužníka a vyzval jej, aby do 120 dnů od povolení reorganizace předložil reorganizační plán.*
- 3) Dlužník předložil reorganizační plán 5. 10. 2009 (téhož dne byl reorganizační plán zveřejněn v insolvenčním rejstříku) a dne 9. 10. 2009 předložil zprávu o reorganizačním plánu.*
- 4) Usnesením ze dne 13. 10. 2009 schválil insolvenční soud zprávu k reorganizačnímu plánu zveřejněnou v insolvenčním rejstříku téhož dne.*
- 5) Schůze věřitelů, která se konala 2. 11. 2009, neschválila znalecký posudek.*
- 6) Další schůze věřitelů, konaná téhož dne, hlasovala o předloženém reorganizačním plánu, přičemž ze závěrů tohoto hlasování vyplynulo, že reorganizační plán byl přijat, pokud jde o zajištěné věřitele, skupinou č. 3 a 5, skupinou zajištěných věřitelů č. 1, 2, 4 a 6 reorganizační plán přijat nebyl. V případě nezajištěných pohledávek byl reorganizační plán přijat skupinou č. 9, 10 a 11, skupinou nezajištěných věřitelů č. 7 a 8 přijat nebyl.*
- 7) Celková výše přihlášených pohledávek nezajištěných věřitelů, včetně popřených (u nichž však nedošlo k popření hlasovacích práv), činí 38 062 813 hlasů, z čehož nezajištění věřitelé byli 11 990 747 hlasy pro a 14 269 950 hlasy proti schválení reorganizačního plánu.*

Na tomto základě insolvenční soud, cituje ustanovení § 348 insolvenčního zákona, uzavřel, že:

- 1) Předložený reorganizační plán není v rozporu s ustanoveními insolvenčního zákona, ani jinými právními předpisy. Náležitosti předepsané ustanovením § 338 a násl. insolvenčního zákona reorganizační plán dlužníka obsahuje, byť je zpracován povrchně, v mnoha směrech je nejasný a jeho záměr lze zjistit až ze zprávy k reorganizačnímu plánu*
- 2) Reorganizační plán, jenž nebyl přijat všemi skupinami zajištěných i nezajištěných věřitelů, obsahuje obligatorní náležitosti vyžadované ustanovením § 340 odst. 1 insolvenčního zákona, takže i přes výhrady shora jsou splněny podmínky uvedené v § 348 odst. 1 písm. a) insolvenčního zákona.*
- 3) Nelze jednoznačně uzavřít, že dlužník předloženým reorganizačním plánem sledoval nepoctivý záměr (§ 348 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona).*
- 4) Jelikož nebyla splněna podmínka uvedená v § 348 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona, zkoumal insolvenční soud splnění podmínek uvedených v § 348 odst. 1 písm. d) a e) insolvenčního zákona. U podmínky uvedené v § 348 odst. 1 písm. d) insolvenčního zákona není jednoznačné, jak by při schválení reorganizačního plánu probíhalo uspokojování jednotlivých věřitelů.*
- 5) Podstatou reorganizačního plánu není restrukturalizace pohledávek věřitelů spočívající případně v odkladu jejich splatnosti, nýbrž prominutí velké části dluhů dlužníku. Reorganizační plán ani nepředpokládá uhrazení všech pohledávek zajištěných věřitelů, takže se nejeví reálným, že by věřitelé v rámci reorganizace získali vyšší plnění než v rámci konkursu.*
- 6) Dlužník si nepřipouští, že v současné době převážná část jeho provozní činnosti není zisková (bez ohledu na nemožnost využití finančních prostředků exekučně blokových) a – jak potvrdil*

na poslední schůzi věřitelů - chce po schválení reorganizačního plánu pokračovat v činnosti ve všech provozovnách a prodávat je (mimo část areálu v N., kde chce i nadále provozovat podnikání) jako provozovanou část podniku. Již samo toto tvrzení svědčí o nerealnosti úvah dlužníka, a to i v návaznosti na ustanovení § 348 odst. 1 písm. e) insolvenčního zákona; výše pohledávek za majetkovou podstatou činí k 30. 10. 2009 minimálně 4 611 294 Kč, na účtech dlužníka blokováných exekutorem je 3 553 000 Kč, a další finanční prostředky na účtech nemůže dlužník použít k úhradě těchto pohledávek, neboť jsou určeny k uspokojení zajištěných věřitelů. Tato čísla svědčí o tom, že dlužník není schopen tyto „postinsolvenční“ a jim na roveň postavené pohledávky uhradit poté, co by se reorganizační plán stal účinným, přičemž pouze věřitel, jímž je Česká republika - Finanční úřad v N. byl v době projednávání schválení reorganizačního plánu ochoten posečkat s úhradou těchto pohledávek do 31. 12. 2009, (písemné potvrzení vyžadované zákonem však dlužník ani o tom neměl).

7) Dlužníkově tvrzení, že by tato „postinsolvenční“ pohledávka byla uhrazena z prostředků blokováných exekutorem, není reálné (nejprve musí dojít k zastavení exekuce, což příslušný soud dosud odmítal učinit a vyčkává právní moci rozhodnutí o schválení reorganizačního plánu). Použití finančních prostředků z prodeje Autosalonu v K. H., které by dlužník chtěl (jak uvedl na schůzi věřitelů), použít na úhradu této pohledávky vyšší než 2 500 000 Kč, by svědčilo na nepoctivý záměr dlužníka; tyto prostředky totiž dle reorganizačního plánu měly být použity na úhradu pohledávek nezajištěných věřitelů (ohlášeným jednáním by dlužník procento uspokojení nezajištěných věřitelů výrazně snížil). Takové jednání navíc nesevídčí o rovném zacházení s každou jednotlivou skupinou věřitelů, (naopak tím mezi nimi dělá výrazné rozdíly).

8) Dlužník opomíjí, že pohledávky za majetkovou podstatou vytváří i v průběhu povolené reorganizace (že nejde jen o závazky, které vznikly blokací účtu, ale plynou i z nedobré ekonomické situace při provozu podniku); dlužník od července 2009 neprovádí odvody za zaměstnance, a to ani v částkách, které jsou jim strženy ze mzdy.

9) Ohledně zajištěných věřitelů lze obecně dovodit, že reorganizační plán bude vůči nim spravedlivý vždy, jestliže na jeho základě dostanou obdobné plnění zajištěné obdobným zajištěním, jaké měli zaručeno před insolvenčním řízením. To však reorganizační plán nesplňuje u věřitele č. 3 (ohledně areálu v N.). Ostatní zajištění věřitelé by dle insolvenčního soudu obdrželi plnění, které by obdrželi i mimo insolvenční řízení.

10) Nesouhlas nezajištěných věřitelů může insolvenční soud nahradit (ve smyslu § 349 odst. 2 insolvenčního zákona) pouze pokud jsou dodrženy obecné podmínky, jež byly probrány shora, a pokud podle plánu má každý věřitel zařazený do této skupiny získat plnění, jehož současná hodnota ke dni účinnosti reorganizačního plánu není nižší než jmenovitá hodnota jeho zjištěné pohledávky s úrokem ke dni účinnosti reorganizačního plánu, nebo jestliže podle něj žádný z věřitelů, jehož pohledávka je podřízena pohledávkám takové skupiny, neobdrží žádné plnění. Tato podmínka by byla splněna, jen kdyby nezajištění věřitelé obdrželi plnou hodnotu svých přihlášených pohledávek, nebo kdyby věřitelé, jejichž pohledávka je podřízena těmto pohledávkám, nebyli uspokojeni vůbec. Reorganizační plán dává nezajištěným věřitelům předpoklad uspokojení jejich přihlášených pohledávek ve výši 10 %, vůbec však nepočítá s tím, že by těmto věřitelům náležel i úrok z jejich pohledávek ke dni účinnosti reorganizačního plánu. To je sice vzhledem k ustanovení § 170 odst. 1 insolvenčního zákona problematické, ale zvláštní ustanovení, a je třeba se jím zabývat při sestavování a předložení reorganizačního plánu (a takto přirostlé úroky do něj zahrnout). Tím by zřejmě došlo ještě k dalšímu snížení výše procentuálního uspokojení nezajištěných pohledávek věřitelů. To však při rozhodování insolvenčního soudu není podstatné a je nutno řešit splnění podmínky druhé (první podmínku, tedy úplné uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů, včetně přirostlých úroků, není dlužník schopen splnit).

11) Kdyby měl insolvenční soud schválit reorganizační plán bez souhlasu nezajištěných věřitelů, pak by reorganizační plán musel řešit situaci, kdy nejen „juniornější“ věřitelé, ale i společníci dlužníka, budou zbaveni všech stávajících nároků na majetek společnosti. K tomuto by mohlo dojít tím, že by se základní kapitál dosavadních společníků snížil na nulu, čímž by zrušil dosavadní obchodní podíly společníků a společnost dlužníka by musela být doplněna novým základním kapitálem minimálně ve výši dané zákonem, a tím by původní společníci toto své postavení ztratili. Vzhledem k tomu, že reorganizační plán dlužníka nic takového neřeší, jeho schválením by insolvenční soud porušil základní princip insolvenčního zákona vyjádřený právem absolutní přednosti (jak se uvádí výše).

12) Insolvenční soud se zabýval i reálností dlužníkovra revitalizačního procesu, a to s negativním výsledkem.

Jelikož insolvenční soud zamítl (z výše uvedených důvodů) reorganizační plán, rozhodl ve smyslu § 363 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona o přeměně reorganizace v konkurs, přičemž tak podle § 363 odst. 2 insolvenčního zákona učinil bez jednání.

K odvolání dlužníka V r c h n í s o u d v Praze usnesením ze dne 27. 1. 2010 potvrdil usnesení insolvenčního soudu.

Odvolací soud vyšel z ustanovení § 348 insolvenčního zákona, uváděje k odvolací argumentaci především, že platná právní úprava umožňuje, aby úpadek dlužníka byl řešen jiným způsobem než konkursem, a to reorganizací (v případě podnikatele), oddlužením (v případě, že dlužník podnikatelem není), popřípadě jiným zvláštním způsobem, jenž insolvenční zákon stanoví pro určité subjekty nebo pro určité druhy případů. Zásady vymezené v ustanovení § 5 insolvenčního zákona přitom musí být respektovány ve všech insolvenčních řízeních bez výjimky, přičemž podmínky, za nichž soud rozhodne o konkrétním způsobu řešení úpadku, jsou vymezeny v části druhé insolvenčního zákona (ohledně reorganizace v hlavě II., ustanoveních § 316 až § 364 insolvenčního zákona).

Odvolací soud nesouhlasil s názorem dlužníka, že reorganizace jakožto preferovaný způsob řešení úpadku musí být insolvenčním soudem schválena vždy, „jeví-li se alespoň jako pravděpodobná“, uváděje, že odpovědnost za splnění podmínek vymezených insolvenčním zákonem pro tento způsob řešení úpadku nese v případech, kdy podal návrh na povolení oddlužení (správně reorganizace) a kdy sestavuje reorganizační plán, výlučně dlužník. Jde toliko k tíži dlužníka, není-li reorganizační plán schválen věřiteli, respektive nesplňuje-li ani podmínky, za nichž může být soudem schválen podle ustanovení § 348 odst. 2 insolvenčního zákona. Břímě přípravy reorganizačního plánu ani podmínek nezbytných k jeho realizaci neleží na insolvenčním soudu ani na znalci, jehož úkolem je provést ocenění majetkové podstaty. Sestavení reorganizačního plánu dlužníkem přitom nezávisí na zpracování znaleckého posudku, ale naopak, činnost znalce je závislá na tom, jakou součinnost a jaké podklady pro zpracování znaleckého posudku mu poskytne dlužník.

Odvolací soud se ztotožnil s hodnocením reorganizačního plánu provedeným insolvenčním soudem, ale považoval za nezbytné zdůraznit, že reorganizační plán je velmi obecný, způsob reorganizace je v něm popsán velmi nejasně a neobsahuje dostatek údajů, z nichž lze dovést, jaké konkrétní kroky hodlá dlužník učinit a jak je zajištěno splnění valné části závazků.

K tomu odvolací soud dodal, že podle části 3. reorganizačního plánu spočívá způsob provedení reorganizace v kombinaci následujících opatření: 1) v restrukturalizaci pohledávek věřitelů spočívající v prominutí jejich části a odkladu jejich splatnosti, 2) v prodeji větší části majetkové podstaty a 3) v pokračování provozu podniku s tím, že opatření provozní povahy (zčásti již realizovaná) vytvoří prostředky pro úhradu pohledávek za podstatou. V následujících bodech dlužník

tato opatření zdánlivě rozepsal. Ve skutečnosti však v bodě 3.1 odkázal na část 2. plánu, z níž lze pouze dovodit, že splatnost pohledávky Č. banky, a. s., bude odsunuta do 30. 6. 2010, splatnost pohledávky AIL a QIL do 31. 12. 2010 a splatnost pohledávky SCR, a. s., do 30. 11. 2011. Z bodu 3.2 reorganizačního plánu plyne, že dlužník hodlá prodat blíže neurčenou část svého podniku („podle jednotlivých provozoven“), přičemž výslovně uvedl provozovny v K. H., K. a N. s tím, že poslední uvedená provozovna bude rozdělena, prodán bude servis vozidel a dlužník bude nadále využívat objekt prodejny. V části 4. reorganizačního plánu dlužník uvedl, že činnost jeho podniku bude pokračovat s tím, že rozsah služeb bude redukován, a že budou (a zčásti již byla) realizována blíže neurčená opatření k efektivitě provozu podniku, přičemž jejich hlavním cílem je dosáhnout toho, aby podnik vytvářel kladný hospodářský výsledek, tedy aby nebyla konzumována majetková podstata a aby byly vytvářeny finanční prostředky použitelné na úhradu závazků vůči věřitelům. Jaký výtěžek by měl být prodejem majetku dosažen, ani jakých výsledků bylo dosaženo při provozu podniku od povolení reorganizace, není v reorganizačním plánu uvedeno.

Dlužník v části 2. reorganizačního plánu popsal – pokračuje odvolací soud – že eviduje věřitele zajištěné, nezajištěné a věřitele – společníky, které vyčlenil do skupin podle shodného postavení a shodných hospodářských zájmů, a deklaroval, že pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim na roveň postavené budou uhrazeny nejpozději do 30 dnů od účinnosti reorganizačního plánu, nedojde-li k dohodě o odložení splatnosti, a že po skončení reorganizace nebude mít žádné závazky vůči stávajícím věřitelům. Konkrétní věřitele pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim na roveň postavených a jejich výši však v reorganizačním plánu neuvedl. U zajištěných věřitelů výši jejich pohledávek uvedl, u nezajištěných věřitelů nikoli. Oproti pohledávkám zajištěných věřitelů (u nichž předpokládá úhradu z výtěžku zpeněžení zástav) a pohledávkám nezajištěných věřitelů (u nichž zřejmě předpokládá úhradu ze zisku, jenž bude dosažen provozováním podniku), neuvedl dlužník v reorganizačním plánu, z jakých zdrojů budou uhrazeny pohledávky za podstatou a pohledávky jim na roveň postavené.

Na tomto základě dospěl odvolací soud stejně jako insolvenční soud k závěru, že podmínky umožňující schválení reorganizačního plánu soudem, vymezené v ustanovení § 348 odst. 2 insolvenčního zákona, v daném případě nejsou splněny.

Proti usnesení odvolacího soudu podal dlužník dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 238a odst. 1 písm. a) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, namítaje, že jsou dány dovolací důvody uvedené v § 241a odst. 2 o. s. ř., tedy, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (odstavec 2 písm. a/), a že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (odstavec 2 písm. b/) a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Konkrétně dovolatel odvolacímu soudu vytýká, že se náležitě nevypořádal se všemi námitkami, které uplatnil v odvolání a že převážná část jeho rozhodnutí obsahuje citaci odůvodnění odvoláním napadeného usnesení insolvenčního soudu a citaci odvolání.

Dovolatel cituje ustanovení § 53 insolvenčního zákona, k čemuž poukazuje na to, že byl členem spořitelního družstva W., které pohledávku vůči němu (poté, co se stala splatnou a byla exekučně vymáhána) postoupilo věřitelům č. 16 a 38.

Dovolatel dovozuje, že i když družstvo W. postoupilo pohledávku věřitelům č. 16 a 38, zůstalo nabyvatelům pohledávky zachováno postavení založené jeho vztahem k družstvu W.; proto těmto věřitelům nemělo být (z důvodu uvedených v § 53 insolvenčního zákona) povoleno hlasování o schválení reorganizačního plánu.

V postupu insolvenčního soudu (jenž věřitelům č. 16 a 18 umožnil hlasovat) spatřuje dovolatel vadu

řízení, která měla vliv na výsledek hlasování o schválení reorganizačního plánu a kterou nenapravit ani odvolací soud (jenž se s jeho odvolací námitkou potud nevypořádal).

Odvolacímu soudu dovolatel dále vytýká, že se v napadeném usnesení nevypořádal ani s jeho odvolací námitkou ohledně porušení ustanovení § 153 až § 156 insolvenčního zákona (když míní, že poté, co schůze věřitelů neschválila znalecký posudek, měla být určena osoba nového znalce v souladu s ustanovením § 156 insolvenčního zákona).

Dovolatel rovněž nesouhlasí s tím, že odvolací soud se zabýval pouze ustanovením § 348 insolvenčního zákona a s tím, jak odvolací soud hodnotil jeho reorganizační plán. Má za to, že jím sestavený reorganizační plán splňuje náležitosti uvedené v § 340 insolvenčního zákona a „pouze došlo k problémům spočívajícím v tom, že dlužník nemohl udržet podnik v řádném provozu naplňujícím reorganizační plán, a to z důvodu nařízení exekuce na majetek dlužníka“.

Dovolatel uvádí, že nemohl plnit povinnosti a závazky vyplývající z ustanovení § 111 odst. 2 insolvenčního zákona vzhledem k blokaci finančních prostředků na jeho účtu nařízenou exekucí (aniž by insolvenční správce a insolvenční soud učinil úkony, jež by dlužníku umožnily ony povinnosti plnit). Dovolatel zdůrazňuje, že tato skutečnost byla důležitá pro sestavení reorganizačního plánu a jeho naplňování a kritizuje odvolací soud za to, že se jí nezabýval.

Z výše uvedeného dovolatel usuzuje na existenci ohlášených dovolacích důvodů, s tím, že u něj nebyly splněny podmínky pro prohlášení konkursu (a naopak byly splněny podmínky pro povolení reorganizace).

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

S přihlédnutím k době vydání dovolání napadeného usnesení je na danou věc uplatnitelný insolvenční zákon ve znění účinném do 30. 6. 2010 (tedy naposledy ve znění zákona č. 285/2009 Sb.)

Podle ustanovení § 7 odst. 1 insolvenčního zákona pro insolvenční řízení a pro incidenční spory se použijí přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu, nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení.

Pro rozhodnutí vydaná v insolvenčním řízení jsou tudíž ustanovení občanského soudního řádu o přípustnosti dovolání přiměřeně aplikovatelná dle § 7 odst. 1 insolvenčního zákona.

Nejvyšší soud pak shledává dovolání v této věci přípustným podle ustanovení § 238a odst. 1 písm. a) o. s. ř., ve spojení s ustanovením § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., když zásadní právní význam napadeného rozhodnutí přisuzuje (v mezích otevřených dovolací argumentací) výkladu ustanovení § 53, § 153 až § 156 a § 348 insolvenčního zákona; potud jde o otázky dovolacím soudem dosud neřešené.

Závěr, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam, přitom Nejvyšší soud přijal s vědomím faktu, že Ústavní soud nálezem pléna ze dne 21. 2. 2012, sp. zn. [Pl. ÚS 29/11](#) (uveřejněným pod č. 241/2010 Sb.) zrušil ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. až uplynutím 31. 12. 2012, a s přihlédnutím k tomu, že v době podání dovolání měl dovolatel právo legitimně očekávat, že splnění podmínek formulovaných ustanovením § 237 odst. 1 písm. c), odst. 3 o. s. ř. povede k věcnému přezkumu jím podaného dovolání (srov. též nálezy Ústavního soudu ze dne 6. 3. 2012, sp. zn. [IV. ÚS 1572/11](#) a ze dne 18. 9. 2012, sp. zn. [II. ÚS 2371/11](#)).

Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (a se zřetelem ke způsobu, jímž byla založena přípustnost dovolání, ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

Nejvyšší soud se nejprve - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

K jednotlivým dovolacím argumentům Nejvyšší soud uvádí následující.

1) K výkladu § 53 insolvenčního zákona.

Podle ustanovení § 53 insolvenčního zákona, nejde-li o volbu věřitelského výboru, nesmí žádný z věřitelů hlasovat ve vlastní věci nebo ve věci osoby věřiteli blízké anebo osoby, která tvoří s věřitelem koncern.

Citované ustanovení se nachází v insolvenčním zákoně beze změny ode dne jeho přijetí a stejně bylo formulováno i ve vládním návrhu insolvenčního zákona (který projednávala Poslanecká Sněmovna ve svém 4. volebním období 2002 - 2006 jako tisk č. 1120). Podle zvláštní části důvodové zprávy k vládnímu návrhu insolvenčního zákona (k § 53), toto ustanovení formuluje pro věřitele zákaz hlasovat (s tam popsanou výjimkou) ve vlastní věci nebo ve věci osoby jednající s ním ve shodě. Se zřetelem k variabilitě případů, o které může jít, se vymezení pojmu „vlastní věc“ ponechává judikatuře.

K tomu Nejvyšší soud uvádí, že nemá žádných pochyb o tom, že pro posouzení, zda věřitel hlasuje ve „vlastní“ věci nebo ve věci osoby věřiteli „blízké“ (§ 53 insolvenčního zákona), je rozhodný stav v době hlasování. Toto posouzení se pak logicky váže k osobě, která má postavení věřitele v době hlasování. Skutečnost, že osobou, o které by bylo možno říci, že hlasuje ve vlastní věci nebo ve věci osoby blízké, byl právní předchůdce věřitele, který má hlasovat, důvodem k vyloučení tohoto věřitele z výkonu hlasovacího práva není.

Dovolání tedy potud není opodstatněné.

2) K výkladu § 153 až § 156 insolvenčního zákona

Podle ustanovení § 153 insolvenčního zákona, jestliže insolvenční soud rozhodne, že způsobem řešení úpadku je reorganizace, spojí s tímto rozhodnutím i rozhodnutí o ustanovení znalce za účelem ocenění majetkové podstaty; současně znalci uloží, aby posudek vypracoval písemně. Obdobně insolvenční soud postupuje, jestliže schůze věřitelů vedle usnesení o způsobu řešení úpadku dlužníka konkursem přijme i usnesení, kterým doporučuje zpeněžení majetkové podstaty podle § 290 (odstavec 1). Schůze věřitelů, která přijme usnesení o způsobu řešení úpadku reorganizací, nebo schůze věřitelů, která vedle usnesení o způsobu řešení úpadku dlužníka konkursem přijme i usnesení, kterým doporučuje zpeněžení majetkové podstaty podle § 290, může též přijmout usnesení, kterým určí osobu znalce podle odstavce 1; v takovém případě rozhodne insolvenční soud o ustanovení znalce podle tohoto usnesení (odstavec 2). Z ustanovení § 155 insolvenčního zákona se dále podává, že pro účely ocenění majetkové podstaty na základě rozhodnutí insolvenčního soudu podle § 153 platí, že provoz dlužníkovy podniku skončil ke dni podání znaleckého posudku; části majetkové podstaty, ke kterým je uplatněno právo na uspokojení ze zajištění, se ve znaleckém posudku ocení i odděleně (odstavec 1). Znalecký posudek podle odstavce 1 předkládá znalec insolvenčnímu soudu, který neprodleně poté svolá za účelem jeho projednání a schválení schůzi věřitelů, ke které předvolá i znalce; znalecký posudek musí být zveřejněn v insolvenčním rejstříku nejpozději 15 dnů přede dnem, kdy se má schůze věřitelů konat (odstavec 2). Po projednání znaleckého posudku rozhodne schůze věřitelů o tom, zda jej schvaluje; usnesení schůze věřitelů o schválení znaleckého posudku je přijato, jestliže z věřitelů přihlášených ke dni předcházejícímu

konání schůze věřitelů pro ně hlasovaly nejméně dvě třetiny všech přítomných věřitelů, počítáno podle výše pohledávek (odstavec 3). Podle usnesení schůze věřitelů o schválení znaleckého posudku vydá insolvenční soud rozhodnutí o ceně majetkové podstaty; proti tomuto rozhodnutí není odvolání přípustné (odstavec 4).

Dle § 156 insolvenčního zákona, jestliže schůze věřitelů znalecký posudek neschválí, může přijmout usnesení, kterým určí osobu nového znalce; ustanovení § 153 až 155 platí obdobně.

Dovolatel namítá, že odvolací soud pochybil, jestliže se nevypořádal s jeho odvolací námitkou, podle níž poté, co schůze věřitelů neschválila (2. 11. 2009) znalecký posudek, měl insolvenční soud postupem dle ustanovení § 156 insolvenčního zákona určit nového znalce, když neschválení znaleckého posudku vedlo k tomu, že nebylo možné správně rozčlenit pohledávky zajištěných věřitelů a přiřadit jim hlasy pro účely hlasování ve skupině zajištěných a nezajištěných věřitelů (takto reprodukuje odvolací námitku napadené rozhodnutí na str. 6 v odstavci 1).

Takto formulovaná odvolací námitka zjevně směřovala k úpravě obsažené v § 167 odst. 2 insolvenčního zákona, podle které platí, že je-li podle znaleckého posudku vypracovaného v insolvenčním řízení po rozhodnutí o úpadku hodnota zajištění nižší než výše zajištěné pohledávky, považuje se pohledávka co do takto zjištěného rozdílu za pohledávku nezajištěnou.

Odvolací soud vskutku k této námitce neuvedl v napadeném rozhodnutí výslovně ničeho, takže úkolem Nejvyššího soudu je zhodnotit, zda k jejímu vypořádání (z hlediska možného vlivu na správnost rozhodnutí insolvenčního soudu) postačoval závěr odvolacího soudu o tom, že nebyly naplněny podmínky pro schválení reorganizačního plánu ve smyslu § 348 odst. 2 insolvenčního zákona.

K tomu Nejvyšší soud uvádí, že vlastní příprava reorganizačního plánu není závislá na tom, zda byl postupem dle § 153 a násl. insolvenčního zákona schválen znalecký posudek oceňující majetkovou podstatu. Jakkoliv se z ustanovení § 167 odst. 2 insolvenčního zákona podává, že takový posudek může mít (do doby, než se skutečná hodnota zajištění vyjeví případným zpeněžením zajištění) vliv na posouzení, v jakém rozsahu bude věřitel považován (i pro účely hlasovacích práv) za zajištěného věřitele, podstatné je, zda v době výkonu hlasovacího práva, zde takový posudek je. V režimu posudku podle § 153 a násl. insolvenčního zákona má přítom (tento) význam jen posudek schválený schůzí věřitelů.

Jinak řečeno, předpokladem hlasování věřitelů o předloženém reorganizačním plánu není schválení znaleckého posudku ve smyslu § 155 insolvenčního zákona. Tato skutečnost také sama o sobě není důvodem, pro který by neměl být předložen reorganizační plán v zákonem určené lhůtě osobou k tomu oprávněnou. V daném případě měl přednostní právo předložit reorganizační plán dlužník a podstatné (pro posouzení účinků neschválení znaleckého posudku) je, že ani poté, co první ze dvou schůzí věřitelů konaných 2. 11. 2009 neschválila předložený znalecký posudek, dlužník nežádal o prodloužení lhůty k předložení reorganizačního plánu (§ 339 odst. 1 insolvenčního zákona), což by v situaci, kdy reorganizační plán byl v původní podobě předložen 5. 10. 2009, mohlo vytvořit prostor pro úpravy reorganizačního plánu.

Za dané situace tedy v době konání schůze věřitelů, která hlasovala o přijetí předloženého reorganizačního plánu, neexistovala žádná překážka, jež by takovému hlasování bránila a nebyla uplatněna žádná skutečnost, jež by pro účely posouzení, zda takové hlasování mělo být v daném místě a čase připuštěno, měla význam.

Odvolací soud tedy nepochybil, jestliže pro výsledek odvolacího řízení pokládal za určující aplikaci § 348 insolvenčního zákona, aniž se samostatně zabýval tím, zda insolvenční soud mohl nebo měl zadat

vypracování nového znaleckého posudku.

3) K výkladu § 348 insolvenčního zákona.

Podle ustanovení § 348 insolvenčního zákona insolvenční soud schválí reorganizační plán, jestliže a) je v souladu s tímto zákonem a jinými právními předpisy, b) lze se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že jím není sledován nepoctivý záměr, c) jej každá skupina věřitelů přijala nebo se podle § 347 odst. 4 považuje za skupinu, která jej přijala, d) každý věřitel podle něj získá plnění, jehož celková současná hodnota je ke dni účinnosti reorganizačního plánu stejná nebo vyšší než hodnota plnění, které by zřejmě obdržel, kdyby dlužníkův úpadek byl řešen konkursem, ledaže přijímající věřitel souhlasí s nižším plněním, e) pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim na roveň postavené byly uhrazeny nebo mají být podle reorganizačního plánu uhrazeny ihned poté, co se reorganizační plán stane účinným, ledaže bylo mezi dlužníkem a příslušným věřitelem dohodnuto jinak (odstavec 1). Insolvenční soud může schválit reorganizační plán, i když není splněna podmínka uvedená v odstavci 1 písm. c), jestliže reorganizační plán přijala alespoň jedna skupina věřitelů, s výjimkou skupiny věřitelů uvedených v § 335. Učiní tak za předpokladu, že reorganizační plán zajišťuje rovné zacházení s každou zjištěnou pohledávkou v rámci každé skupiny věřitelů, která jej nepřijala, je-li ve vztahu ke každé takovéto skupině reorganizační plán spravedlivý a lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že schválení a uskutečnění reorganizačního plánu nepovede k dalšímu úpadku dlužníka nebo k jeho likvidaci, ledaže je likvidace reorganizačním plánem předvídaná (odstavec 2).

Dle § 351 odst. 1 insolvenčního zákona, nejsou-li splněny všechny podmínky pro schválení reorganizačního plánu, insolvenční soud jej zamítne.

Oba soudy se podrobně zabývaly tím, zda jsou splněny předpoklady schválení reorganizačního plánu ve smyslu § 348 insolvenčního zákona, proti čemuž klade dovolatel obecnou námitku, že jím sestavený reorganizační plán splňuje náležitosti uvedené v § 340 insolvenčního zákona a že nemohl plnit povinnosti a závazky plynoucí z § 111 insolvenčního zákona v důsledku nařízené exekuce. Závěr, na němž spočívá napadené rozhodnutí, však těmito námitkami vyvrácen nebyl.

Již jen ta okolnost, že dlužník v reorganizačním plánu nekonkretizoval věřitele s pohledávkami za majetkovou podstatou a s pohledávkami jim na roveň postavenými (podle stavu v době předložení reorganizačního plánu) ani neuvedl, jakým způsobem je uhradí (ačkoliv se z reorganizačního plánu podává, že takoví věřitelé zde jsou), stejně jako okolnost, že reorganizační plán nekonkretizuje pohledávky nezajištěných věřitelů, je důvodem pro zamítnutí reorganizačního plánu, neboť ten již proto (vzhledem k tomu, že jej nepřijala každá skupina věřitelů ve smyslu § 348 odst. 1 písm. c/ insolvenčního zákona) nemohl úspěšně projít testem ve smyslu § 348 odst. 2 insolvenčního zákona (u pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim na roveň postavených (srov. i § 348 odst. 1 písm. e/ insolvenčního zákona).

Reorganizační plán již vzhledem k výše řečenému nedával odpověď na otázku, zda je spravedlivý ve vztahu ke každé skupině, která jej nepřijala, ani nedovoloval důvodně předpokládat, že jeho schválení a uskutečnění nepovede k dalšímu úpadku dlužníka (srov. § 348 odst. 2 insolvenčního zákona). To, zda dlužník mohl plnit povinnosti podle § 111 insolvenčního zákona, nebylo (nemohlo být) příčinou, pro kterou reorganizační plán nedával odpovědi na otázky rozhodné pro jeho schválení.

Důvod zamítnout reorganizační plán tedy dán byl (§ 351 odst. 1 insolvenčního zákona). V situaci, kdy zde nebyla jiná osoba oprávněná předložit reorganizační plán (žádný z věřitelů návrh na povolení reorganizace nepodal a rozhodnutí o způsobu řešení dlužníkova úpadku reorganizací nebylo přijímáno schůzí věřitelů), pak přeměna reorganizace v konkurs plynula z dikce § 363 odst. 1 písm.

c) o. s. ř. (lhůta k předložení reorganizačního plánu uplynula, aniž dlužník jako jediná osoba oprávněná jej předložit požádal o její prodloužení).

V mezích dovolacího důvodu dle § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř. neuplatnil dovolatel jiné argumenty, než jsou ty, s nimiž se Nejvyšší soud vypořádal již v rovině právního posouzení věci.

Jelikož vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), se nepodávají ani ze spisu, Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), dovolání jako nedůvodné zamítl.